

**МОНГОЛ УЛСЫГ 2021-2025 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ТАВАН ЖИЛИЙН ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛД
НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЧИГЛЭЛЭЭР ТУСГАГДСАН ЗОРИЛТ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ**

(2025 оны жилийн эцсийн байдлаар)

№	Зорилт, үйл ажиллагаа	Төсөв	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин		Хүрсэн түвшин	Гүйцэт гэлийн хувь
				Он	Түвшин		
ХОЁР. ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ							
2.6.Хөдөлмөрийн зах зээлийн тэнцвэрт байдлыг хангах, хэрэгцээнд суурилсан хөдөлмөрийн хөлс, урамшууллын оновчтой тогтолцоог бэхжүүлнэ:							
2.6.2.	Ажилгүйдлийн даатгалын тогтолцоо боловсронгуй болж, хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааг үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн арга хэлбэрийг нэвтрүүлэн ажилгүйдлийг бууруулах, ажлын байрыг нэмэгдүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.		Хуулийн шинэчлэлтэй уялдуулан бусад хууль, тогтоомж, дүрэм журамд өөрчлөлт оруулж батлуулсан байна.	2021	Ажилгүйдлийн даатгалын сан, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн уялдаа холбоо хангалттай биш.	Даатгуулагчийг ажилгүй болохоос урьдчилан сэргийлэх, ажлын байранд нь тогтвор, суурьшилтай, урт хугацаанд ажиллуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор ажил олгогч ажилгүйдлийн даатгалын санд төлөх шимтгэлээс 5 жилд 1 удаа 10 хувиар шимтгэлийн хөнгөлөлт үзүүлж байсныг 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс мөрдөж буй Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-иар 3 жилд нэг удаа 15 хувиар хөнгөлөлт үзүүлэхээр өөрчлөн баталсан. Хуульд өөрчлөлт орсноор: - Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн хувь хэмжээг нэмэгдүүлэхгүй; - Ажлын байраа хадгалсан, нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулиар хүлээсэн үүргээ биелүүлсэн ажил олгогчид үзүүлэх шимтгэлийн хөнгөлөлтийн хувь хэмжээ нэмэгдсэн. Мөн хуулийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2024 оны “Журам батлах тухай” 06 дугаар тогтоолын нэгдүгээр хавсралтаар “Ажил олгогчид ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэлийн хөнгөлөлт үзүүлэх журам”-ыг баталсан бөгөөд шимтгэлийн хөнгөлөлтийг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн ажил олгогчдод үзүүлнэ.	100
ГУРАВ. АМЬДРАЛЫН ЧАНАР БА ДУНДАЖ ДАВХАРГА							
3.1.	Нийгмийн хамгаалал ба даатгалын тогтолцооны шинэчлэл						

3.1.1.	Нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг шинэчилж даатгуулагч олон эх үүсвэрээс тэтгэвэр авах нөхцөл бүрдэн, хуримтлалын нэгдсэн сан байгуулагдан иргэд бодитой хуримтлалтай болох эрх зүйн шинэчлэл хийгдэнэ.	-	Нийгмийн даатгалын багц хууль батлагдсан байна.	2021	Нийгмийн даатгалын эрх зүйн шинэчлэл хийгдээгүй, олон давхаргат тэтгэврийн тогтолцоо бүрдээгүй байна.	1.Нийгмийн даатгалын тогтолцоо, хууль тогтоомжийн шинэчлэлийн хүрээнд Улсын Их Хурлын чуулганы 2023 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар Нийгмийн даатгалын багц хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийг хэлэлцэн баталж, Нийгмийн даатгалын байгууллага 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс уг хуулиудыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. 2.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйл “Хувийн нэмэлт тэтгэвэр”-ээр даатгуулагч олон эх үүсвэрээс тэтгэвэр авах нөхцөлийг бүрдүүлэх, Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 29 дүгээр зүйл “Тэтгэврийн нөөц сан бүрдүүлэх”-ээр иргэд даатгуулагчдыг бодитой хуримтлалтай болгох эрх зүйн орчныг тус тус бүрдүүлэв. 3.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд зааснаар тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авахаас гадна, хувийн нэмэлт тэтгэврийн хөтөлбөрт сайн дурын үндсэн дээр хамрагдаж нэмэлт тэтгэвэр авах эрх зүйн орчинг бүрдүүлсэн. Хувийн нэмэлт тэтгэврийн тогтолцоог бий болгох ажлын хүрээнд Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2024 оны “Ажлын хэсэг байгуулах тухай” А/48 дугаар тушаалын дагуу Хувийн нэмэлт тэтгэврийн тухай хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсэгт тус газрын нэг албан хаагч томилогдон ажиллав. Хувийн нэмэлт тэтгэврийн тухай хуулийн төслийг Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлж, 2026 онд Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхээр шийдвэрлэсэн болно. 4. Тэтгэврийн хуваарилалтын тогтолцооноос хагас хуримтлалын тогтолцоонд шилжих зорилтын хүрээнд 2025 оны 11 дүгээр сарын байдлаар ажил олгогч, албан журмын даатгуулагчийн хувьд ажил олгогч болон даатгуулагчийн тус тус төлсөн тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн 1 хувь, сайн дурын даатгуулагчийн тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн 2 хувиар тус тус мөнгөжүүлж тэтгэврийн нөөц санд байршуулав.	100
--------	--	---	---	------	---	--	-----

3.1.2.	Иргэн бүр нэрийн дансандаа бодит хуримтлалтай болж, дансны үлдэгдлийн тодорхой хувийг гэр бүлдээ өвлүүлэх нийгмийн даатгалын шинэчлэл хийгдэнэ.	-	Нэрийн дансны үлдэгдлийн тодорхой хувийг гэр бүлд нь өвлүүлэх талаарх хуулийн заалт батлагдсан байна.	2021	Хууль эрх зүйн орчин бүрдсэн байна.	1.Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 29 дүгээр зүйлд “Тэтгэврийн нөөц сан бүрдүүлэх, мөнгөжүүлсэн орлогыг өвлүүлэх”-ээр заасан бөгөөд 2025 оны 11 сарын 30-ны өдрийн байдлаар 1,129.7 мянган даатгуулагчийн нэрийн дансны мөнгөжүүлсэн орлого 292.2 тэрбум төгрөг, хүүгийн орлого 9.5 тэрбум төгрөг, нийт 301.8 тэрбум төгрөгийг тэтгэврийн нөөц санд байршуулаад байна. 2.Тэтгэврийн хагас хуримтлалын тогтолцоонд шилжих зорилтын хүрээнд нэрийн дансны орлогыг үе шаттайгаар мөнгөжүүлж уг орлогын тодорхой хэсгийг даатгуулагчийн хууль ёсны өв залгамжлагчид нь 2030 оноос эхлэн өвлүүлэхээр хуульчилсан.	100
3.1.5.	Нийгмийн даатгалын сангийн болон халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээг инфляцийн түвшин болон хүн амын амьжиргааны доод түвшинтэй уялдуулан нэмэгдүүлнэ.	310.1 тэрбум,төг/ Улсын төсөв/ 327.2 тэрбум.төг /Тэтгэврийн даатгалын сан/ 2022 оны зарлагын төсвөөс	Инфляцийн түвшинтэй уялдуулан тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээг нэмэгдүүлсэн байна.	2023	Бүрэн тэтгэврийн доод хэмжээ 550.0 мян төгрөг, хувь тэнцүүлсэн тэтгэврийн доод хэмжээ 440.0 мян төгрөг	Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсэгт “Тэтгэвэр авагчийн тэтгэврийн хэмжээг өмнөх оны инфляцийн жилийн дундаж түвшинтэй уялдуулж жил бүрийн 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн нэмэгдүүлнэ” гэж заасны дагуу Засгийн газрын 2024 оны “Тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, тэтгэврийн доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай” 221 дүгээр тогтоолоор нийгмийн даатгалын сангаас олгож байгаа болон цэргийн тэтгэвэр авагчийн авч байгаа тэтгэврийн хэмжээг 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 6 хувиар нэмэгдүүлж, бүрэн тэтгэврийн доод хэмжээг 689.0 мянган төгрөгөөр, хувь тэнцүүлэн тогтоосон тэтгэврийн доод хэмжээг 572.4 мянган төгрөгөөр тус тус шинэчлэн тогтоов. Уг тогтоолын дагуу тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд шаардагдах 300.1 тэрбум төгрөгийг Нийгмийн даатгалын сангийн 2025 оны төсвийн тухай хуулиар баталж 505.6 мянган тэтгэвэр авагчийн тэтгэврийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулсны дүнд дундаж тэтгэвэр 876.9 мянган төгрөгт хүрсэн болно.	100
НИЙТ ДУНДАЖ ҮНЭЛГЭЭ							100